

יבית אומר

עלון שבועי לכבודו של רבנו הגדול

מרן רבי **עובדיה יוסף זצוק"ל**

פרשת ויחי

טבת תשפ"ה

גיליון מס' 537

דבר העורך הרב יצחק בר זכאי

ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל וגו' (מח, כ')

וכתב רש"י: בך יברך ישראל – הבא לברך את בניו יברכם כברכתו. רבים תמהו, במה נתיחדו אפרים ומנשה מכל שאר השבטים, עד שזכו להיות סמל ודוגמא לילדי ישראל בכל הדורות?

הג"ר שמואל הומינר זצ"ל בספרו "עבד המלך" מבאר את הענין כך. בכל השבטים רק מנשה ואפרים נולדו ונתגדלו במצרים שהיתה שקועה בטומאתה. בביתם התכנסו תמיד שרי המדינה וחרטומיה. כמקובל בביתו של המשנה למלך. שם בארץ נכריה, הרחק מארץ ישראל הקדושה ומאבותיהם, שהו במשך שנים ארוכות, לא כן שאר עשרת השבטים. הם התחנכו בביתו של יעקב אבינו.

רוחו האצילה עליהם, וכשעלו לארץ ישראל מחרן זכו להיות בצוותא חדא עם יצחק.

אף על פי כן, כאשר בא יעקב למצרים נוכח לדעת כי

אפרים ומנשה לא נמשכו כלל וכלל אחרי טומאת מצרים

ולא התפעלו ולא למדו מאותה אומה את מנהגיה ואת נימוסיה. אדרבא ראה בהם שנתגדלו ונתחנכו על ברכי יוסף הצדיק בדרך התורה והיראה, עד כדי שנמצאו ראויים להמנות בתוך י"ב שבטי יה הקדושים והטהורים.

הדרך למדרגה זו של אפרים ומנשה בודאי לא היתה סוגה בשושנים. אין כל ספק כי נסייונות רבים וקשיים גדולים עמדו להם בדרכם, בכל זאת התגברו על כל המכשולים והמפריעים, וצעדו אך ורק בדרך הקודש של אבותינו הקדושים כפי שהדריכם אביהם הצדיק. כוונה זו יכוון כל איש בברכו את בניו ואת תלמידיו ואת כל איש ישראל, שילכו אך ורק בדרך התורה הקדושה ולא ילמדו ולא יתפעלו כלל מן העוזבים דרכי יושר.

והוסיף מרן הרב שך זצוק"ל: שלכן נאמר אפרים ומנשה

כראובן ושמעון יהיו לי (מ"ח, ה'), בכך התכוין יעקב לברכם שלא יהיה בהם ירידת הדורות אלא ישארו בצדקותם ויראתם כראובן ושמעון שחיו בדורות קודמים.

שבת שלום!

שעון חורף:

שקיעת החמה - 16:58

נץ החמה - 6:38

סוף ק"ש: מג"א - 8:39 הגר"א - 9:10

סוף זמן תפילה: הגר"א - 10:02

צאת שבת - 17:29

זמן ר"ת במוצ"ש - 18:03

הזמנים הם לפי אופק ירושלים

*סוף ברכת הלבנה יום שני כל הלילה

פנינים מתורתו על פרשת השבוע

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" (מ"ז, כ"א)
לכאורה תיבות "ימי יעקב" נראות מיותרות, ודי היה לכתוב "שני חייו שבע שנים" וכו'.

יש להסביר שלכל אדם יש ימים ויש לילות, אך הלילות ניתנו לשינה, אבל הצדיק עוסק בתורה גם בלילות ושינתו מועטת, ואפילו בעת שינתו נשמתו עולה למעלה ולומדת תורה בישיבת הצדיקים, נמצא שהלילות שלו נחשבים לימים. וזה שאמר כאן הכתוב: "ויהי ימי יעקב שני חייו" – כל שנות חייו נחשבים ימי יעקב, כיון שאין בהם לילות.

"ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פיללתי, והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך" (מ"ח, י"א)

יש לפרש על פי המבואר בתלמוד (שבת ל"ג) סימן לעבירה **הדרוקן** – היינו מי שעבר עבירה של עריות פניו משתנות ומקבל חולי **הדרוקן**. **ומבואר שם בגמרא** שאדם שרוצה להעלים חולי זה, מה תקנתו? ישתה כוס של עיקרין – היינו שישתה כוס של תרופה ויתרפא, אבל נעשה עקר ע"י תרופה זאת.

והנה יעקב שבא לראות את יוסף פחד שמא חטא בעוון עריות ע"י יופיו ותוארו ועל ידי כך נשתנו פניו.

וזהו שאמר ליוסף **"ראה פניך לא פיללתי"** – כלומר לראות את פניך זוהרות ולא השתנו, **לא חשבתני**, כי יראתי פן חלילה נכשלת בעבירה של עריות, אבל עכשיו שראיתי את פניך זוהרות נוכחתי שצדיק אתה, **ושמא תאמר**, אין זה ראייה כי אולי שתית כוס של עיקרין ונתרפאת ע"י כך ממחלת הדרוקן,

על כך המשיך הפסוק **"והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך"** – כלומר בודאי **לא שתית כוס** זה שאילו שתית לא היו לך ילדים.

והוסיף מרן זיע"א ושמה גם זה לא ראייה, שאולי בנים אלו לפני שעשה את העבירה או קודם ששתה כוס עיקרין,

על זה אומר הפסוק **"גם את זרעך"**, לרבות שהיו לו בנים גם אחר כך.

ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק (מ"ח, ט"ז)

הקשה מרן זיע"א: איתא בגמ' ברכות (טז): אין קוראין אבות אלא לשלושה ואין קוראין אמהות אלא לארבע

ולכאורה קשה דמובא במדרש (רבא פרק נ"ה) קרית ארבע – שקבורים בה **ארבע אבות העולם** אדם הראשון, אברהם, יצחק, יעקב, וא"כ מצינו שגם אדם הראשון נקרא בתואר אבות?

ותירץ: ע"פ הריטב"א (יבמות מו): דאע"פ דאין קורין אמהות אלא לארבע היינו **דוקא בתפילה** שאין לומר מרים אמנו, יוכבד אמנו, אבל שלא בתפילה רשאים לקרות גם לאחרים בתואר אבות ולפיכך קורא המדרש לאדם הראשון בתואר אבות.

(מאור ישראל ברכות ט"ז)

וישלח ישראל את ימינו על ראש אפרים והוא הצעיר, ואת שמאלו על ראש מנשה (מ"ח, י"ד)

הסביר מרן: הנה המוח נמצא בימין ראש האדם, והלב נמצא בשמאל וידוע שהאדם מבוגר או בכור, **השכל** שולט בו ולא הרגש, אבל האדם הצעיר הרגש פועל בו יותר מהשכל,

ולכן נתן יעקב את יד ימינו (המסמל את המוח) על ראש אפרים הצעיר לתת לו ישוב הדעת שגם השכל ישלוט בו,

ואילו את יד שמאל הרומז ללב נתן על ראש מנשה הבכור להפעיל בו גם את כח הרגש.

(מתוך צילום יד קודשו)

כינור הירתי

א. **היכן מצינו** איסור שבימות החול אסור רק מדרבנן, ובשבת אותו איסור ממש אסור מן התורה?

ב. **איך יתכן** ש'אָסר אדם בחלק ממלאכות שבת, ובחלק האחר יהא מותר?

ג. **ביום השבת** נאמן, ובחול אינו נאמן, הכיצד?

ד. **אדם עומד** להוציא חפץ לרשות הרבים ולהתחייב סקילה משום מלאכת הוצאה איך יתכן שאם יבא כעת אדם אחר ויאמר **מילה אחת** יהיה המוציא פטור?

ה. **איך יתכן** שתבשיל שבישלו גוי, ובכ"ז מותר לאדם לאוכלו?

ו. **ירד וטבל** במקוה, ובכך פטר את כל כליו מחיוב טבילת כלים, היתכן?

ז. **בשר בהמה** שמותר לבשלו ולאוכלו לכתחילה עם חלב – היתכן?

ח. **איך יתכן** שיהיה אדם כשר לעדות מסוימת, ולמחרת יהיה פסול לאותה עדות, וביום השלישי יחזור ויהיה כשר לעדות?

ט. **איך יתכן** שמונחת אבידה בשוק ואיש שמוצאה חייב להשיבה, אך לאשה אסור לקחתה?

תשובות:

א. **כתב בפרי מגדים** (סי' ס"ח) כי אף לשיטות שצער בעלי חיים מדרבנן, מ"מ ביום השבת אסור מהתורה, שנאמר "למען ינוח" – והיינו שצריך האדם לדאוג למנוחת בהמתו בשבת ולא לצערה ע"י נשיאת דברים כבדים.

ב. **אם קיבל** על עצמו תוספת שבת "לחצאין" דהיינו שעשה תנאי שעל חלק מהמלאכות מקבל שבת ועל חלק חפץ להיות מותר עד לכניסת שבת (ע"י ט"ז סי' רס"ג סי' ג').

ג. **מבואר במשנה** (דמאי פ"ד) הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן קודם השבת, יכול לשאול את הנותן בשבת אם הפירות מעושרים ולאכול, משא"כ בחול שאסור לאכול עד שיעשר, והטעם: משום שעמי הארץ יראים לעבור עבירה ולשקר **בשבת יותר מבחול** שאימת שבת עליהם.

ד. **במסכת שבת** (ע"ח) מבואר כי מלווה המוציא שטר חוב והלווה שותק – חייב משום הוצאה אבל אם אמר הלווה פרעתי - פטור המוציא משום דבטל ליה – שאין לשטר תוקף, וכאילו אין בו שיעור הוצאה.

ה. **הנוכרי עצמו** לאחר שנתגייר, רשאי לאכול את התבשיל שבישלו בעודו גוי

(אבני זכרון ח"א סי' פ"ח).

ו. **גר שטבל** לגירותו, שבטבילתו פקעה הטומאה אף מכליו

(שם משמואל פרשת מטות).

ז. **בשר בהמה** שנברא ע"י ספר יצירה, וכן חלב שנחלב מבהמה שנברא ע"י ספר יצירה, (חשק שלמה יו"ד צ"ח, ומלבי"ם פרשת וירא)

ח. **אם ראה** עדות ולמחרת נעשה קרוב (כגון שראה שמעון עדות לראובן ולמחרת נשא את בתו) או שנשתטה, עדותו פסולה, ואם כעבור יום נוסף בטלה קרבתו (שמתה אשת שמעון) או שחזר לשפיותו – עדותו כשרה ביום השלישי

(שו"ע חו"מ סי' ל"ג)

ט. **נאמר בשו"ע** (אוה"ח סי' ש"א) המוציא תפילין בשבת בבזיון מכניסן דרך לבישה, וכתב המ"ב בשם המג"א, כי אשה המוציאה תפילין אסור להכניסן בשבת אף דרך מלבוש, שכיון שאינה רגילה להניחם ביום חול נחשב הדבר לגביה **כמשוי**. (וכתב המ"ב שם שיש חולקים)

החידות נלקחו מתוך הספר "ופרינו מתוק"

להרב ארז חזני

הזכרת שמות בני פפא בסיום מסכת

המנהג הקדום בסיום מסכתות היא הזכרת **עשרת בני רב פפא** **חיננא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדר בר פפא, דרו בר פפא, מה המקור לכך:**

א'. **כתב רבי משה איסרליש** - הרמ"א (הביאו מהרש"ל ב"ק סי' לז'):

רב פפא עשיר גדול היה (פסחים מ"ט) והיה מחזיק תורה גדול, **ונהג לעשות** לבניו החשובים **סעודה** נאה בכל סיום מסכת ולכן זכה שמזכירים אותו בכל סעודת סיום.

ובדרך דרוש הסביר הרמ"א, כי רב פפא מכוון כנגד משה רבינו - פפא ראשי תיבות "פה אל פה", ע"ש הפסוק פה אל פה אדבר בו, ועשרת בניו מרמזים כל אחד על דיברה אחת מעשרת הדיברות. **ועוד ביאר הרמ"א** - הרי נהוג לחבר את סיום התורה לתחילתה וכנהוג בשמחת תורה, תיכף לאחר זואת הברכה פרשת בראשית ואף עשרת בני רב פפא המוזכרים בסיום - מכוונים כנגד עשרת מאמרות שבהם נברא העולם.

ב'. **כתב בספר שם משמעון** (סי' י"ט): כי לרב פפא היה בן נוסף

שנקרא בשם **אבא** (מלבד בנו אבא מרי המוזכר בסיום)

והוא מביע תמיהה למה לא ניזכר בן זה בין שאר אחיו,

וביאר בשם ספר היוחסין: כי כל בניו של רב פפא **נפטרו על פניו** שעה שנהרגו על קידוש ה' בזמנים מסויימים,

ואחד ההרוגים היה **בנו אבא**.

וכשנולד לרב פפא בן נוסף קרא אותו על שם המת **אבא מרי**,

ומאחר שאותו בן קם על שם אחיו, הרי שנזכר רק הבן השני -

אבא מרי, ורב פפא עצמו יסד להזכיר את עשרת בניו,

כדי שתהיה להם עליית נשמה בכל פעם שעורכים סיום מסכת.

ג'. וכתב הגאון רבי ראובן מרגליות: כי המנהג להזכיר את שמותיהם

של בני רב פפא, הם לאור דברי הגמ' (ברכות כ')

שבמתיבתא דרב פפא **שנו את שישה סדרי משנה** 13 פעמים,

וכמו שנהגים **שלאחר קריאת התורה** מזכירים נשמות שנפטרו.

הוקבע גם במתיבתא דרב פפא בכל מקום שיסיימו ששה סדרים

להזכיר נשמותיהם של האחים הקדושים בני רב פפא

ואז הוקבע לדורות.

ד'. **ובספר ישועות** שמעון כתב: כי עשרת בני רב פפא מוזכרים ע"ש

עשר מחלוקות בש"ס שרב פפא עשה שלום ביניהם שכאשר היה

מחלוקת בין החכמים הנהיג לצאת ידי חובת שניהם ע"י ברכות נט

ומכיון שרב פפא אהב את החכמים וחושש לדבריהם, הוא זכה

לעשרה בנים ת"ח, וזכה שיזכירו אותם בכל סיום מסכת.

ה'. **ובספר המטעמים** כתב: שבני רב פפא היו בדור חתימת התלמוד,

והתבקשו ע"י רבינא ורב אשי -חותמי התלמוד לעבור ולהגיה

כל מסכת ומסכת, ועשו כן, **והתמו בסוף כל מסכת את שמם** -

להראות שהספר מתוקן והוגה כהלכה. ועם השנים הועתק שמם

מספר לספר וחתיתמתם,

ולכן זכו שיהיו נזכרים בכל סיום עד ימינו.

גימטריה בפרשה

(מרבי יעקב ישראל קנייבסקי)

ובני ויתחזק ישראל (מ"ח, ב') פירש"י - מכאן שחולקין כבוד למלכות "ויתחזק ישראל" בגימ' "שחולקים כבוד למלכות"

וידגו לרב בקרב הארץ (מ"ח, ט"ז) פירש"י ואין עין הרע שולטת בהם "וידגו לרב בקרב הארץ" (עם התיבות) **בגימ'** "ואין עין הרע שולט בהם" (עה"כ)

וברצנם עקרו שור (מ"ט, ו') פירש"י - רצו לעקור את יוסף

"וברצנם עקרו שור" - **בגימ'** "ורצו לעקור את יוסף" (עם התיבות)

הלכות ברכות

* **מי שאכל ושבע** ונסתפק אם בירך ברכת המזון, חוזר ומברך מספק, אך אינו מברך אלא שלש ברכות של ברהמ"ז עד ברוך אתה ה' בונה ירושלים, אבל ברכת הטוב והמטיב שהיא מדרבנן אינו חוזר לאומרה, ומ"מ נכון שיחזור ויהרהר אותה לצאת ידי חובת החולקים.

* **אשה** שאכלה ושבעה ונסתפקה אם ברכה ברכת המזון, **אינה חוזרת** לברך מספק, ומ"מ טוב ונכון שתברך ברהמ"ז בהרהור, ואם אפשר עדיף שתשמע ברהמ"ז מאיש שאכל ושבע.

* **מי** שאכל כדי שביעה ומסופק אם בירך ברהמ"ז, וקטן בר דעת או **אשתו** אמרו לו שראו אותו מברך אינו צריך לחזור ולברך.

* **מי** שאכל פת, ובמקום לברך ברכת המזון, טעה ובירך ברכת **על המחיה**, בדיעבד יצא ידי חובה, שספק ברכות להקל.

* **ברכות התורה** שאנו מברכים בכל יום, לדעת הפוסקים אינם אלא מדרבנן, הילכך מי שנתספק אם בירך, לא יחזור לברך, וטוב שישמע מאדם אחר שלא בירך ויכוין לצאת ידי"ח, ואם אינו מוצא **יהרהר** ברכות התורה בלבו, וטוב שיכוין גם כן בברכת **אהבת עולם** לצאת ידי"ח ברכת התורה.

* **במקום** שיש ספק או מחלוקת הפוסקים בדיני ברכות, אין לברך אפילו בלשון תרגום "ברוך רחמנא מלכא דעלמא" וכו' כי גם בזה יש חשש איסור ברכה לבטלה, הילכך **יהרהר** הברכה בלבו ודיו.

* **אין האוכל** מברך ברכה אחרונה אלא כשאוכל **כזית** שהוא שיעור אכילה, ובלבד שאכלו בתוך כדי אכילת פרס, ואין **השותה** מברך אחר שתיתו, אלא כששותה שיעור **רביעית** בפעם אחת, הילכך השותה תה או קפה, וכן השותה מרק חם על ידי כף, שאינו שותה רביעית בבת אחת אינו מברך ברכה אחרונה כלל, והוא הדין לשותה משקה **קר מאוד** לסירוגין.

* **השותה קפה צונן** שיעור רביעית בבת אחת (שיעור רביעית הוא כ-80 גרם ולכל היותר 86 גרם) ונוהג לברך אחריו בורא נפשות יש לו על מה לסמוך, אבל השותה **תה** צונן או פושר וכן מרק שנתנו לתוך כוס ושותה רביעית בבת אחת, יכול **לכתחילה** לברך בורא נפשות.

* **כל האוכלים** שברכתם **האחרונה שוה**, כגון תמשת מיני פירות שנשתבחה בהם הארץ, ענבים, תאנים, רמונים, זיתים, ותמרים, מצטרפים זה עם זה לשיעור ברכה אחרונה שהיא ברכת על העץ, וכן כל פרי האדמה ושאר מיני פירות העץ (שאינם משבעת המינים) שברכתם בורא נפשות, מצטרפים זה עם זה לשיעור ברכה אחרונה שהיא ברכת בורא נפשות ובלבד שאכילתם היתה שיעור כזית בכדי אכילת פרס, אבל אכילה ושתיה אין מצטרפים.

* **מי** שאכל שיעור **חצי כזית** מפירות שבעת המינים, ושיעור חצי כזית מפירות האדמה ואפילו אם אכל שיעור חצי כזית משבעת המינים ושיעור חצי כזית תפוחים ואגסים לא יברך כלל אחריהם שספק ברכות להקל.

* **השורה** פתו במשקה נחלקו הפוסקים אם המשקה הבלוע בפת מצטרף לכזית, ולכן לא יברך דספק ברכות להקל.

* ברכת בורא נפשות **אינה פוטרת** ברכת מעין שלוש, וברכת מעין שלוש **אינה פוטרת** ברכת נפשות, הילכך המסופק בברכה אחרונה אם ברכתה מעין שלוש או בורא נפשות לא יברך כלל.

(חזון עובדיה – ברכות)

סיפור השבוע

החלום המסעיר

בשעת ערב מאוחרת, בלילה שבין כ"ז לכ"ח בניסן תש"פ, התקיימה הלוויה צנועה וקטנה בהר הזיתים בירושלים. המנוח, הרב קלר זצ"ל. עלה מארגנטינה לפני כשלוש שנים,

והתיישב בירושלים-סמוך לבית בנו יבדלחט"א הרב אליהו הי"ו. כאן בארץ לא היה לו מכרים רבים, אולם בארגנטינה היה נודע כיהודי ירא שמים ונקי כפיים, **שדיקדק בקלה כבחמורה** והתפרסם בדקדוקו המופלג בכשרות ממונו ועסקיו. עד כדי כך הגיע הדברים, שבתקופה בה החזיק חנות מכולת, וידע כי יש מוצרים שמתחריו מוכרים במחיר מופחת משלו, היה נוהג לומר ללקוחותיו שאת המוצר המבוקש **ניתן לרכוש במחיר זול יותר בחנות אחרת**,

ההקדמה הזו מתחייבת, כדי להבין מדוע זכה הרב קלר למה שלא זכו בו אחרים. כידוע, הזכות להגיע בחלום הלילה מעולם האמת- שמורה ליחידי סגולה ממש. והרב קלר זכה בזכות כבירה זו, **ומעשה שהיה כך היה-**

לילה אחד בעת שנכדתו נמה את שנת הלילה בשלווה, לפתע היא רואה לנגד עיניה את סבה. **הנכדה נחרדה והזעקה "סבא!!"**-

והוא השיב לה בחיוך מואר באורו של עולם שכולו טוב...

הנכדה חשה כי ליבה פועם בחוזקה, תוך כדי שנתה-**והנה דמותו של סבא נגלית אליה**, והיא הביטה בו בעיניים שואלות ומתפלאות.

"חמישה ספרים..." אמר הסב לפתע, והיא שמעה אותו היטב בחלומה.

"חמישה ספרים מעכבים בעדי מלעלות. חמישה ספרים..." מה?!?!-!

הנכדה לא הבינה. חמישה ספרים מעכבים? באלו חמישה ספרים מדובר? ובכלל, מה סבא מחפש כאן?

הרי הוא בעולם העליון כעת, כיצד זה הגיע שוב לעולם הזה?! **'חמישה ספרים שאינם שלי מעכבים אותי.** תוכלי לטפל בזה?!" שאל הסב במילים קצרות וברורות. שהדהדו בראש היטב. "מבטיחה" אמרה הנכדה ההמומה. אכן כן. היא בתוככי חלום, אין לה מושג באלו ספרים מדובר, אך כשסבא מגיע מעולם האמת ומבקש בקשה- היא בוודאי תסכים למלא את בקשתו.

וכשמוע הסבא את תשובתה החל **מקפץ בשמחה כלפי מעלה.**

עלה ונתעלה עד שנעלם מהאופק, ואז הנכדה התעוררה מהחלום בבהלה... כשכל גופה מכוסה זיעה קרה, רועדת ונסערת, התקשרה הנכדה לאביה- הרב אליהו הי"ו 'אבא'- **זעקה בסערת נפש**, ותיארה באוזניו את כל דבר החלום. הבטחתי לסבא לטפל בחמישה ספרים שאינם שלו וכנראה מצויים ברשותו ומעכבים אותו מלהגיע למקומו בגן עדן. אולם כיצד נדע באלו ספרים מדובר? והיכן הם נמצאים? ולמי הם שייכים?

אביה, ר' אליהו נכנס מיד לעובי הקורה בדק ומצא, ונזכר: שהוריו עלו ארצה מארגנטינה ארזו את כל חפציהם, וארגו אחד של ספרים, אשר היה אמור להיות מובל לישראל, ונדחה בשל משקלו החורג. הוא מיהר להתקשר לידידו בארגנטינה שנכנס לבית ההורים ומצא את הארגז, פתח אותו וגילה: אכן כן. מתוך הספרים שהיו בתוך הארגז, היו חמישה ספרים שאינם של המנוח, חתומים עליהם שמות שונים. חמישה ספרים שנתרו מאחור, נשכחו בארגז מאובק ומצהיב, והם לא שייכים לו. והם, חמשת הספרים הבודדים האלו, עיכבו את האב מלהגיע למנוחתו עדן. **חמשת הספרים הללו הובילו אותו לשוב לעולם הזה** בחלומה של נכדתו, ולבקש ממנה לטפל בהם- כדי שיוכל להגיע את אל המנוחה ואל הנחלה!

את הסיפור המפעים שסופו- בהשבת חמשת הספרים לבעליהם, שמענו ממגיד המישרים הרב מנחם שטיין שליט"א, ששמע את דבר החלום מכלי ראשון, והוסיף: 'מסתבר, שיהודי אשר כל ימיו שמר ונזהר ברכושו שיהא נקי מכל בדל חטא, זיכו אותו משמים להשלים את המשומה ולהשיב חמישה ספרים אחרונים לבעליהם- לאחר מותו!'

(נעתק מתוך החוברת לקראת שבת-דרשו)

להגן מן היסורים

כתב רבינו יונה בשערי תשובה - שער רביעי אות י"א

וז"ל: ואם עבר אדם על כרתות ועל מיתות בין דין ועשה תשובה, אחרי כי לא נתכפר העוון בלי יסורים.

יכין לבו לעשות מצוות המגנות מן היסורים, כמו מצות הצדקה כי היא מצלת גם מן המות שנאמר- וצדקה תציל ממות.

ומי שאין לו ממון לעשות צדקה **ידבר טוב על העני**,

ויבקש מאחרים להיטיב עמו שהרי אמרו רבותינו ז"ל (בי"ב טו)

גדול המעשה יותר מן העושה, וכן יעסוק במצות גמילות חסדים

לעזור לחבריו בעצות והשתדלותו, וכן ידבר על לב העני ויכבדהו

וינחמהו מצרותו

וכן יעסוק במצות ביקור חולים, וקבורת מתים, ותנחומי אבלים, ולשמח חתן וכלה, כי כל אלה מדרכי החסד וכנגד כולן -

מצות תלמוד תורה לשם שמים.

ומשני פנים תגן עליו התורה מן היסורים:

האחד - כי אמרו חז"ל ת"ת כנגד כולם

והשני - כי כאשר יעמול בתורה ויטרח בה, וכאשר תידד שנתו מעיניו יעלה במקום יסורים.

וכן ישים במקום היסורים, - צומות ותעניות, והורדת דמעות,

ומניעת נפשו מן התענוגים ונאמר (יואל ב', י"ב) "שבו עדי כָּל לְבָבְכֶם וּבְצֹמֹם וּבְקִיבֵי וּבְמִסְפָּד"

ויאנח תמיד במרירות לבו, וישים רבוי המרירות במקום היסורים ואם תמצא את החוטא תלאה ותקרה אותו צרה - אם יצדיק עליו את

הדין ויקבל המוסר באהבה יהיה זה לו למגן מן היסורים הרבים הראויים לבוא עליו וכו' כמו שנאמר (תהילים ע"ו, י"א) "כי חמת אדם תודך שארית חמות תחגור" -

פירוש: כאשר יודה האדם להקבי"ה בעת צערו - תחגור

ותעכב אותם ולא תביאם עליו.

ונאמר (ישעיה י"ב, א) "אודך ה' כי אפת בי ישוב אפך ותנחמני" -

פירוש: אודה לך ה' על מוסרך וצערך שהבאת עלי

וקבלתי מאהבה, ובעבור זה ישוב אפך ותנחמני (שלא תביאם אלי)

וכן בענין ההודאה על הטובה, נאמר (תהילים נ"ב) "אודך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב" פירוש **אודה לך** על הטובה שעשית עמדי, ובעבור זה **אקוה להתמדת טובותיך.**

הנשים טועות טעות גדולה במה שחושבים שע"י שלא ילדו בנים מרובים מקילים מעליהם את עול החיים

אבל באמת אין חילוק אם האמא מטפלת בגידול שלושה ילדים או שבעה ילדים, כי בן כן ובן כך תיהיה עסוקה וטרודה כל היום ותנוח בלילה, כי כן הוא המציאות באמת.

וגם בהרבה ילדים הגדולים מסייעים מעט בעול הטיפול בקטנים, ובמשפחה קטנה הילדים גדלים **גדלים מפונקים** ואינם משתתפים בעול הבית, ואח"כ סובלים מאוד ממה שלא נתרגלו בעול ובעזר לאמא ודורשים חיים קלים אשר לא ישיגוה ועצביהם מתוחים תמיד, כאשר יראה בחוש מתוך הנסיון

אבל באמת כל מנת הייסורים והסבל, וכן מנת עונג החיים, הכל נגזר מן השמים בראש השנה **ואי אפשר להישמט מזה** שאם האדם ישתמט מאיזה עול המביא לידי סבל יצמח תחתיו סבל אחר, ומנת סבלו לא יגרע ולא יוסיף והרבה שלוחים למקום ב"ה, כל מיני מחלות ר"ל, בזיונות, קטטות, ומריבות בן הבעל והאשה, או עם שכניו או שותפיו, לחץ של בעלי חובות, או דכאון בלי שום טעם, שיעמום וכו', **ושום תחבולות שבעולם לא יגרעו, ולא יוסיפו על מנת הסבל והייסורים** ושמחת החיים והעונג שנגזר על האדם בשמים.

ואם יקל על עצמו עול החיים במניעת המצוות, ה' יודע **איזה עול אחר יבוא תמורתו**, ואין לאדם לעשות שום תחבולות נגד החיים הטבעי שייסד הבורא ב"ה.

ואמרו במדרש רבה מקץ (פי צ"ב) א"ר אלכסנדר: אין לך אדם בלא ייסורין אשריו לאדם שיסורין הראויים לבא עליו נעשות ע"י שמירת מצוות התורה, כי אז יש לו אותם ייסורין שכר נורא ונצחי בעולם הבא.

(מתוך קובץ איגרת למרן הסטייפלר זצ"ל)